

Baba Basra Sources 36

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף כט עמוד ב

עיטרא - שטר חלוקה ובעדים שתעבוד לזה שנה ולזה שנה י"מ קלא אית ליה והיה לו למחות מיד ולא מיחה ולא לתר הויה חזקה דכמי שמכרה להם בפניו דמי שהרי הניחם להביא עדים ולכתוב עליו שטר חלוקה ושתק אי נמי כיון דאיכא תרתני שני חזקה מפוזרות ועיטרא איכא קלא וכחזקה גמורה דמי דהיה לו למחות ולא מיחה ואין נראה לי כלל אלא משלש שנים ראשונות הויה חזקה כיון דאיכא עדים ושטר בין זה לזה כדאמרין לקמן בפירקין /בבא בתרא/ (דף מא:) שלש לקוחות מצטרפות אמר רב וכולן בשטר אלמא אמר רב אף על גב דכל אחד אין מחזיק אלא שנה אחת מצטרפים שלש השנים לחזקה משום דמכח שטר קאתו ה"נ לא שנא והיינו טעמא דהויה חזקה שהיה לו למערער למחות בתוך שלש שנים ואינו יכול לומר בשביל שראיתי מחזיק בדילוג לא מחיתי שהייתי סבור לכך אתם עושים שאתם יראים להחזיק שנים רצופות שהשטר מוכיח שלא בשביל כן עושים אלא שע"מ כן חלקו שכן יהו משתמשין וכן עיקר

תוספות רי"ד מסכת בבא בתרא דף כט עמוד א

(ג) אבל כתבו עיטרא כל עיטרא קלא אית לי' כתב רבינו שמואל זצוק"ל קלא אית לי' והו"ל למיחש מיד ולא לתר הויה חזקה דכמי שמכרה להן בפניו דמי שהרי הניחן להביא עדים ולכתוב עליו שטר חלוקה ושתק. ואינו נראה לי דהא לקמן בה' כל חזקה שאין עמה טענת אמרי' שלשה לקוחות מצטרפין אמר רב וכולן בשטר. אלמא אף על גב דמכר לוקח ראשון ללוקח שני וגם השני לשלישי והשטרות קיימין דאית להו קלא בעי' ג' שנים ולא אמרי' דהוי מיד חזקה. וה"נ בעי' ג' שנים עוד כתב רבינו שמואל א"נ כיון דאיכא תרתני שני חזקה מפוזרות ועיטרא איכא קלא. וכחזקה גמורה דמי והי' לו למחות ולא מיחה. ומדקאמר שני חזקה מפוזרות משמע דבשש שנים קאמר דאיכא לכל חד שני חזקה מפוזרות. ואינו נראה לי אלא בתלת שני קמייטא הויה חזקה דומיא דשלשה לקוחות דכיון דבשטר הוי מצטרפין וה"נ כיון דבשטר חלקו מצטרפין:

רבינו גרשום מסכת בבא בתרא דף כט עמוד ב

אבל כתבו שטר חלוקה אף על גב דלא החזיקו בה ג' שנים רצופות הויה חזקה משום דעיטרא קלא אית להו ולא לתר איבעי ליה למיתי ולערער וכיון דלא ערער הויה חזקה:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף מא עמוד ב

שלשה לקוחות מצטרפין. אמר רב: וכולם בשטר. למימרא, דסבר רב: שטר אית ליה קלא, ועדים לית להו קלא

רבינו גרשום מסכת בבא בתרא דף מא עמוד ב

אמר רב וכולן בשטר. כלומר אם אלו לקוחות מכרוהו זה לזה בשטר ולא מיחה זה בשעת מכירה אין יכול שוב למחות משום השטר: קלא אית ליה. ואם איתא דשלו היא מוחה בשעת מכירה: עדים לית להו קלא. שאם מכרו זה לזה בעדים שלא בשטר ולא מיחה יכול שוב למחות דיכול למימר לא ידעתי במכירתם:

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף מב עמוד ב

דלית בה דין חלוקה - אינה חזקה דהתם מנהג הוא לאכול זה שלש או ארבע שנים שלימות כל השדה ואחר כך זה משום דבשניהם ביחד אינו כדאי והכי קיימא לן והך עובדא דרמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא דזבון אמהתא בשותפות מר משתמש ראשונה שלישית כו' בריש פרקין /בבא בתרא/ (דף כט:) ופרשין טעמא כי היכי דלא ליחזקו אהדדי ה"ה דאי הוה כל אחד משתמש שלש שנים רצופין לא תהוי חזקה דהא לית בחדא אמתא דין חלוקה והלכך לא תהוי חזקה ואינהו דאחזקו בסירוגין משום דלמא לא ידעי העדים לסוף ג' שנים שלקוהו בשותפות ויטעון המחזיק בה שאינו שותף ותהוי חזקתו חזקה.

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף כט עמוד ב

א"ל אתון מ"ט לא עבדיתו הכי, כד⁵⁶ דלא תחזיקו אהדדי, לעלמא נמי לא הויה חזקה. ק"ל, והלא אם הי' משתמש א' מהם ג' שנים רצופות, לא היתה לו חזקה על חבירו, דק"ל בפרקין⁵⁷, דשותפין אין להם חזקה בדבר שאין בו דין חלוקה, ולמה הוצרכו להשתמש בשנים מפוזרות כי היכי דלא לחזקו. וכ"ת חוששין היו שלא ישתכח השיתוף ויחזיק

א' מהם, א"כ גם עכשיו יכול להחזיק בה מי שהוא בידו, כיון שאין עדות לחבירו במקחו, ומי שהחזיק בה תחילה יום א' יכול לערער עלי' לעולם, כ"ז שאין לבא אחריו חזקת ג' שנים רצופות. וי"מ, כי ע"י שהי' כל א' משתמש שנה הי' השיתוף נזכר, ולפ"ז, אין לשון התלמוד מחוור, דקאמר, אתון מ"ט קא עבדיתו הכי, כי היכי דלא תחזיקו אהדדי, לעלמא נמי לא הויה חזקה, דמשמע שהוא נותן טעם וראי' ממה שהיו חוששין שלא יחזיקו זה על זה, ואדרבא, אלו הי' השיתוף נזכר ונודע לכל, היתה חזקתם חזקה לעלמא נמי, כאלו נשתמש כל א' ג' שנים רצופות, כדאמר אבל כתוב שטר עטא קלא אית לה. ויש לפרש אתון מ"ט עבדיתו הכי, כי היכי דלא תחזיקו אהדדי, וסבריתו שאם ישתמש א' מהם בשלש שנים רצופות, כשישתכח השיתוף לסוף ג"ש, יכול לטעון המחזיק שלי היא, ואם יבאו בעליה הראשונים תעמד החזקה כנגדם, אבל עכשיו שישתמש כל א' שנה, אם ישתכח השיתוף ויבא הא' להחזיק ולכפור בחבירו ויאמר שלי הוא, יתיירא שמא יבואו בעלים הראשונים ויוציאו מידו, גם לאחר שישתמש בה ג"ש מפוזרים, לפי שלא החזיק בה לבדו ג"ש רצופות, וחזקת חבירו לא תצרך לחזקת חבירו, כיון שכל א' מהם טוען שלי הוא, ומתוך כך תהיו זקוקים להודות זה לזה כדי שתצטרף חזקתם להחזיק על בעלים הראשונים, אלמא ס"ל דלא הויה חזקה אלא בג' שנים רצופות וכדר"ה, הלכך לעלמא נמי לא הויה חזקה, אף על פי שאתם מודים בשיתוף, שהרי אין שותפותם נודע, שאין עליו קול, ואינכם יכולים להחזיק על בעלים הראשונים בכך, לפי שיטעון שכדרך הגזלנים הייתם משתמשים, ולא מחזיק כל א' ג"ש רצופים, לא חששתי למחות כן נ"ל. והרב ר' אברהם בר דוד ז"ל פ', דאע"ג דקיי"ל דאין שותפין מחזיקין זה על זה בדבר שאין בו דין חלוקה, אפשר דרמי בר חמא ור' עוקבא ב"ח, לא מפלגי בין דבר שיש בו דין חלוקה ובין דבר שאין בו דין חלוקה, אלא בין נחת לפלגא לבין נחת לכולא⁵⁷ הוא דמפלגי, וה"ק להו רבא, אתון מ"ט עבדיתו הכי שסבריתו שהשותפין מחזיקין זה על זה בדבר שאין בו דין חלוקה, ולפיכך החזקתם במפוזרות, אלמא ס"ל דאין חזקה אלא ברצופות, לכך לעלמא נמי לא הויה חזקה, ואלו היתה חזקה במפוזרים, היתה חזקת המשתמש בחמישית מועלת לו, שכבר הקדים להשתמש ג' שנים, וחבירו לא נשתמש עדין כי אם ב', ואפי' לאחר שנשתמש הב' בששית, נראה כיון, שקדמה ונגמרה חזקת חבירו, צריך השני חזקת ג', אחר שנגמרה חזקת הא'.

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כט עמוד ב

רבין בר חמא וכו'. קשיא לן והא קיי"ל (מ"ב ב') דשותפין אין מחזיקין זה על זה בדבר שאין בו דין חלוקה ואפילו נחית לכולה, וי"ל דלפי דעתם אמר להם, כי מעשה שלהם מוכיח שהיו הם סבורים שהיה להם חזקה, א"נ שהיו חוששין שמא ישתכח השותפות, ויש מרבתי שפירשו כי אחרת היה להם כמותה בשכרם ומלאכתם שהיו לחלוק זו כנגד זו, ואינו נכון בעיני כלל.

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף כט עמוד א

מי לא עסקינן דנקיטי אגר ביתא וקיימי ואמרי למאן ניתבי. ונ"ל, דה"ה אם פרעו לו השכר כבר, שיכול להחזיר להם השכר לפני ב"ד, ויאמר תנו את השכר למי שיזכה בב"ד בדין, ותו לא הויה להו נוגעים בעדותן, וכההיא דאמר בפירקין⁴⁵, גבי השותפין מעדין זע"ז, דכתב לי' דין ודברים אין לי על שדה זו. וכענין בני העיר שנגנב ס"ת שלהם, שאין דנין אותם בדיני אותה העיר ואקשי' עלי' בפירקין ואמאי לסלקוה בי תרי מינייהו ולדייניה⁴⁶.

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כט עמוד א

א"ל דייני דשפילי הכי דייני מי לא עסקינן דנקטי אגר ביתא בידייהו ואמרי למאן וכו'. פירשו רבתי כשאומרים מעולם לא פרענו, אבל אם פרעו כבר אלא שהחזיר להם הלוקח שכירותם כדי שיעידו אינם מעידים שנראה כשוכר עדים, ונראה ראייתם דשלוחי ממון אינן נעשין עדים לפי שנוגעין בעדותן (קדושין מ"ג ב') דאי לא אמרי דיהבין למלוה מחייבי לפרוע ללוה ששלחם או לאשתבועי ליה, ואמאי לימחול להו כדי שיעידו לו אלא ודאי כדאמרן, ומאי דאמרין (לקמן מ"ג א') דבני העיר שנגנב דבר מהם דמסלקי נפשייהו בי תרי ומסהדי, התם אין כאן שכירות דקודם הסילוק הפסידו זכותם וגם עתה הפסידוהו וזה ברור.